

DICHTERBIJ

• **Deur, H. van, Scholte, M. & Sprinkhuizen, A.** (2013). **DichtErBij: Wegen en overwegen in het sociaal werk.** Bussum: Coutinho.

Bij een nieuwe publicatie van Scholte en Sprinkhuizen moet ik altijd even aan Simon Vestdijk denken. Van deze literator werd immers beweerd dat hij sneller kon schrijven dan God kan lezen. Ook deze twee lectoren publiceren aan de lopende band, en dicht op de actualiteit van het sociaal werk. In hun nieuwste boek presenteren zij met Heleen van Deur de eigentijdse methodiek DichtErBij die vooral betrekking heeft op de startfase van de begeleiding: het opbouwen van een werkrelatie en het greep krijgen op de situatie. Het boek wil een handreiking zijn zowel voor de hulpverleners die

primair werken met individuen en hun sociale netwerken, als voor de opbouwwerkers die zich vooral richten op groepen, buurten en wijken.

De kern van het sociaal werk, zo betogen de auteurs, is onveranderlijk, namelijk in zijn betekenis voor kwetsbare groepen in de samenleving en de kernwaarden die daarbij van belang zijn, variërend van individuele levenskwaliteit via sociale verbinding tot en met maatschappelijke stabiliteit. De context waarbinnen het beroep wordt uitgeoefend en de methodische aanpak die dat vereist zijn echter juist zeer dynamisch. Door de transitie van de verzorgingsstaat naar participatiesamenleving ligt de nadruk tegenwoordig op de eigen kracht van individuele burgers en van sociale verbanden. De hedendaagse sociale werker moet daarom vooral een nabije en generalistische, een reflectieve en normatieve professional zijn, zo betogen zij.

Uitgangspunt van de benadering is het empowermentparadigma. Niet de problemen maar de kansen en mogelijkheden staan centraal. De methodiek richt zich vooral op het stimuleren van het helpend vermogen van personen: jezelf helpen, hulp organiseren, anderen helpen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een (kort)cyclisch werkproces, bestaande uit een zestal kerntaken, elk voorzien van een kernvraag en een werkdoel. De cyclus wordt in principe bij elk contact doorlopen, waarbij de professional echter wel zelf de prioriteiten en de volgorde bepaalt. Doelen en plannen voor de lange termijn zijn uit den boze; het gaat om snelle en kleine successen. Gold voor het oude intakemodel van het NIZW nog eerst denken en dan doen, nu kunnen beide aspecten niet meer zo eenvoudig van elkaar worden gescheiden. De interpretaties en de interventies van professionals dienen niet zwaarder te zijn dan strikt noodzakelijk is. De professional bewaakt voortdurend welke deeltaken kunnen worden overgedragen; hij of zij is coachend waar mogelijk maar directief indien nodig.

Naast een inleidende beschrijving van de methodiek, bevat het boek ook bouwstenen voor een praktijktheorie van uiteenlopende auteurs en hulpmiddelen voor het toepassen van de methodiek.

Spanningsvelden bij deze aanpak zijn bijvoorbeeld, zo onderkennen de auteurs, dat cliënten niet altijd de keuzes zullen maken die volgens professionals de beste zijn, dat het voor professionals niet altijd eenvoudig zal zijn de kracht van sociale netwerken adequaat in te schatten, en dat financiers veel professionele ruimte zullen moeten toestaan zonder al te hooggespannen verwachtingen te mogen koesteren.

Maar deze aanpak roept meer vragen op. Handelt de hulpverlener door deze aanpak soms niet op een al te vluchtige wijze? Is er wel ruimte voor echte aanwezigheid, voor het opbouwen van een vertrouwensband, voor aandacht voor de vraag achter de vraag? Voor een procesmatige aanpak van hardnekkige problemen? In elk geval betreft het een publicatie die dicht op de huid van de tijd zit en uitdaagt vertrouwde uitgangspunten van het maatschappelijk werk te heroverwegen en nader te onderzoeken. Laten we hopen dat we nog regelmatig zullen worden verrast door publicaties van deze lectoren.

DOOR ED DE JONGE